

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΗΣ

Το Ψωμί

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΗΣ

Το Ψωμί
2013

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Το 2013 που γιορτάζουμε τα 100 χρόνια από την Απελευθέρωση τόσο των Ιωαννίνων όσο και της Θεσσαλονίκης, κλήθηκα να συμμετάσχω κι εγώ στον εορτασμό με δύο εκθέσεις, μία στα Γιάννενα στο χώρο των αρχείων του κράτους Σουφαρί Σεράι, χώρο υποβλητικό και μια στη Θεσσαλονίκη στο Τελλόγλειο. Οι εκθέσεις αυτές είναι συνέχεια των μεγάλων εκθέσεων που έγιναν στην Αθήνα το 2012 στο Μουσείο Μπενάκη και στο Βυζαντινό και Χριστιανικό Μουσείο. Δύο εκθέσεις στις οποίες παρουσιάστηκε δουλειά 20 σχεδόν χρόνων που με σημάδεψαν. Αφετηρία ήταν τα κάψιμο του Πολυτεχνείου. Οι εκθέσεις αυτές συνέπεσαν με τη βαθιά οικονομική και όχι μόνο κρίση που μαστιίζει τη χώρα μας.

Η πρώτη είχε τίτλο «ο χορός»... μα αν ήθελα να βάλω τον πλήρη τίτλο θα έλεγα «ο χορός της σύγχρονης ελληνικής τραγωδίας». Γιατί ο χορός αυτός που τον αποτελούσαν 35 υπερφυσικές τοτεμικές μορφές σε σχήμα χορού ήταν καμωμένες από τα αποκαΐδια του Πολυτεχνείου. Και τι άλλο από τραγωδία είναι το κάψιμο ενός Πνευματικού ιδρύματος τέτοιας σημασίας, ένα από τα σπουδαιότερα νεοκλασικά κτίρια με ιστορία, άντρο της γνώσης και έργο των Ηπειρωτών Εθνικών Ευεργετών; Έζησα εκεί περισσότερα από 45 χρόνια σαν σπουδαστής και δάσκαλος, δεν θα μπορούσα να μείνω αδιάφορος μπροστά σε ένα τέτοιο γεγονός. Τα έργα αυτά με τα σημάδια της καταστροφής επάνω τους ήταν η δική μου αντίδραση στη βαρβαρότητα που ζούμε.

Η έκθεση στο Βυζαντινό Μουσείο είχε θέμα το ψωμί. Το ψωμί με τον όποιο συμβολισμό και με ότι σηματοδοτεί η λέξη στην παγκόσμια ιστορία και τον αγώνα του ανθρώπου να το αποκτήσει. Ουσιαστικά η μεγάλη πορεία από 1300 κεραμικές ανθρώπινες φιγούρες που καταλήγουν στο ψωμί δεν είναι τίποτα άλλο από τη βασανισμένη πορεία της ανθρωπότητας για την επιβίωση, ένα πρόβλημα καθαρά υπαρξιακό. Και δες τι σύμπτωση καθώς βαδίζαμε ... αμέριμνοι κι επαναπαυμένοι σε μια ψεύτικη ευημερία ήρθε η ώρα να πούμε πάλι το ψωμί ψωμάκι. Ποιος φταίει γι' αυτή την κατάσταση ας μην το αναλύσουμε. 20 χρόνια ετοιμάζα αυτή τη δουλειά ζώντας έναν αδιόρατο φόβο πως το κακό δεν θα αργήσει. Μάγος δεν είμαι αλλά ούτε καμιά μαντική ικανότητα χρειαζόταν κανείς αν έβλεπε τα σημάδια. Τώρα θα μάθουμε αδερφέ μου, όπως λέει και ο ποιητής, να κουβεντιάζουμε ήρεμα, ήσυχα κι απλά ή για μια φορά ακόμα θα φαγωθούμε μεταξύ μας. Θα μάθουμε άρα από τα λάθη μας ή θα οδηγηθούμε πάλι σε λάθος συμπεράσματα; Θα κάνουμε κάτι περισσότερο ώστε ο έρμος αυτός τόπος να ορθοποδήσει ή θα τον βουλιάξουμε τελειωτικά; Αυτή είναι η αγωνία μου.

Τα 100 χρόνια Απελευθέρωσης, είναι γεγονός πως δεν μας βρίσκουν και στα καλύτερά μας και ο Θεός ας βάλει το χέρι του.

Αθήνα 10/1/2013
Θεόδωρος Παπαγιάννης

PROLOGUE

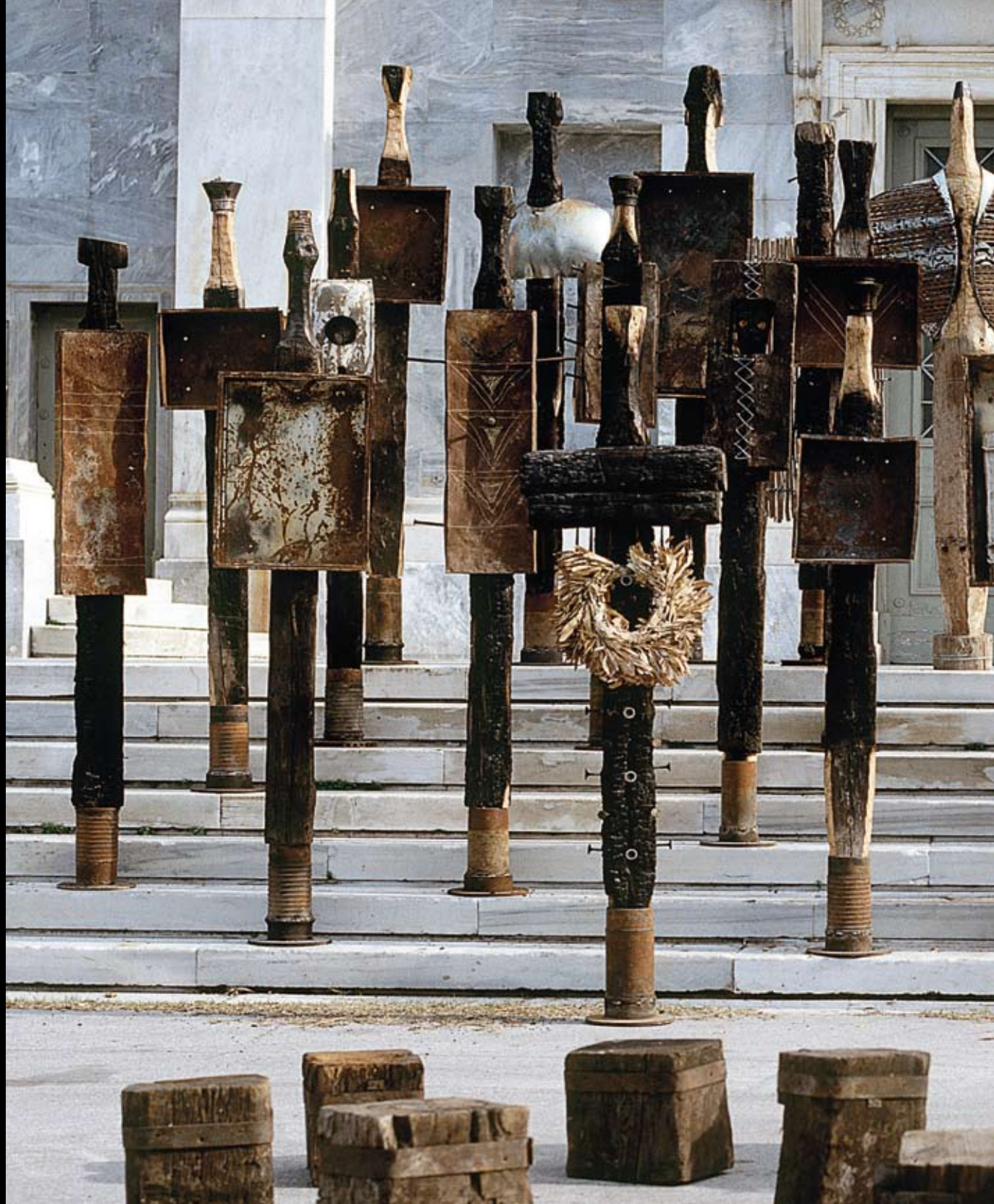
In 2013, on the occasion of the 100th anniversary commemorating the liberation of Ioannina and Thessaloniki, I was invited to take part in the celebrations with two exhibitions; one in Ioannina, at the hauntingly emotive building of the Soufari Serai, which today houses the national archives, and the other in Thessaloniki, at the Teloglion Foundation of Art. These exhibitions are the continuation of the major exhibitions held in Athens in 2012 at the Benaki Museum and the Byzantine and Christian Museum, two thematically different exhibitions presenting the output of almost two decades that left their imprint on me. The creative spark, so to speak, was ignited by the arson of the National Technical University of Athens (NTUA) aka The Polytechnic. Both these exhibitions coincided with the deep economic crisis, amongst others, troubling my country.

The first exhibition was titled “The Dance” ... but should I have wanted to give it a more comprehensive title, it would be “The Dance of the Current Greek Tragedy”, because the ‘dancers’ were a set of 35 oversized totem-like human figures staged as if in dance, sculpted from materials taken from the debris and charred wreckage of the Polytechnic. In truth, how else but a tragedy can the burning of such a noteworthy intellectual institution, of a fortress of knowledge and one of the finest historic examples of neoclassical architecture, contribution of the National Benefactors of Epirus, be regarded? My life was there for more than 45 years, both as student and teacher. I could not remain apathetic to such an event. These figures, with the marks of the destruction on them, were my reaction to the barbarism we are experiencing.

The exhibition at the Byzantine Museum had bread as its theme. Bread, with whatever symbolism the word signifies throughout humankind’s history and in our struggle to obtain it. Essentially, the long procession of 1300 ceramic figurines, which conclude at the bread, is nothing other than the tortured course of humanity for survival, a fundamental existential issue. And behold the coincidence, as we, in Greece, who walked the path of an artificial prosperity, complacent and carefree, are now obliged to rethink our relationship with this most basic of foods. It is not of the present to assign blame for this state of affairs. For two decades I was working on these sets, with an indefinable sense of apprehension that bad times would not be long in coming. I am not clairvoyant but neither did one need psychic powers if one had seen the signs. Now we will learn my brother -as the poet says- to converse calmly, quietly and simply or yet again we will devour each other. Will we learn from our mistakes or will we be led to wrong conclusions? Will we take action to put this drifting land on the right course or will we let it founder?

Alas, the 100th year since Liberation does not find us at our best. May God put his hand.

Athens 10/1/2013
Theodoros Papayannis

“ΤΑ ΦΑΝΤΑΣΜΑΤΑ ΜΟΥ”

Μάζεψα τ’ αποκαΐδια με πόνο ψυχής από το καμένο Πολυτεχνείο κι έσπησα σκιάχτρα να ξορκίσω τα κακά που πληθαίνουν γύρω μου. Φαντάσματα που τρομοκρατούν τα όνειρα μου κι αγριεύουν τον ύπνο μου. Σημάδια μιας πραγματικότητας που με μελαγχολεί και με εξουθενώνει.

Έβγαλα το μαύρο απ’ την ψυχή μου που χρόνια τώρα οι κάθε είδους εμπρηστές την ποτίζουν.

Όρθωσα σύμβολα της παρακμής ενός κόσμου που αλληλοσπαράσσεται και μιας πατρίδας που μοιάζει να μην έχει κανένα μέλλον.

Αναζητώ το μύθο σε μια εποχή που οι πολλοί κάνουν προσπάθεια να «απομυθοποιήσουν» όπως λένε, την τέχνη, σαν φυγή από μια πραγματικότητα που δεν αντέχω. Κλείνομαι στον κόσμο μου από ανάγκη αναζητώντας άλλα πρότυπα πιο ποιητικά, πιο μεγάλα, πιο μυστηριώδη. Μα η πεζή πραγματικότητα με προσγειώνει.

Προσπαθώ να ξαναβρώ το μίτο από κάτι που μοιάζει άπιαστο, υπερβατικό, μαγικό. Σαν ειδωολάτρης ορθώνω ξανά τα ξόανα ξορκίζοντας την κακή μοίρα αυτού του τόπου. Τα στολίζω με κάθε είδους τάματα και λογής στολίδια, ίδια πιστός, που περιμένει την λύτρωση του. Στήνομαι με τις ώρες μπροστά τους αναζητώντας μάταια ένα νεύμα για καλές ειδήσεις. Μαζεύω τ’ αποκαΐδια με απέραντη θλίψη από μια χώρα που καίγεται. Καίει τα πνευματικά της ιδρύματα και ό,τι σημαντικό της έχει απομείνει κι όλοι καμώνονται πως δε συμβαίνει τίποτα. Αναρωτιέμαι τι νόημα έχει η φτωχοτέχνη μας. Πόσους ενδιαφέρει αν δεν μπορεί γι αυτά κάτι να πει, να κάνει κάτι.

Κι εμείς - για να παραφράσω τον ποιητή - κλεισμένοι στον κουτσομπολίστικο μικρόκοσμο μας, αλλοτριωμένοι, γεμάτοι κακίες και πείσματα, τέλεια «ιδιώτες» περί άλλων τυρβάζουμε.

Ναι, τα φαντάσματα αυτά με εκφράζουν. Είναι η δική μου αντίδραση σ’ ένα έθνος που μοιάζει υπνωτισμένο. Θέλω να φωνάξω πως δεν μπορώ άλλο να ζω ανάμεσα σ’ αδιάφορους, εμπρηστές και οικοπεδοφάγους. Τον τόπο αυτόν τον πονάω. Γνωρίζω το μεγαλείο και το δράμα του, δεν είμαι ρηχοφυτεμένος, κι ας ξέρω πως οι άγριοι δεν σκιάζονται, ούτε πως οι εμπρηστές θα σταματήσουν. Παρ’ όλα αυτά στις ατέλειωτες ώρες της μοναξιάς μου αναρωτιέμαι γιατί αρπάχτηκα από αυτά τα σημάδια της καταστροφής. Μήπως όλα αυτά έγιναν για να απαλλαγώ πρώτα και κύρια απ’ τις δικές μου τύψεις;

Γιατί ποιους να καταγγείλω; Είμαστε πολλοί, πάρα πολλοί συνένοχοι σ’ αυτόν τον τόπο.

Αθήνα 15/02/1994
Θεόδωρος Παπαγιάννης

“MY GHOSTS”

With a great emotional pain I picked up the ashes from the burnt Polytechnic school and I raised scarecrows to cast out the evil that multiplies around me. Ghosts, that terrify my dreams, and frighten my sleep. Marks of a reality that depresses me and exhausts me.

I drained the black from my soul, the black which all kind of arsonists feed for years now.

I erected symbols of decadence of a world that tears itself to pieces, and of a country that seems to have no future.

I search for the myth in an era during which most people try to "demystify" art, as they say, as an escape from a reality that I cannot stand. I am confined in my world out of need, looking for new models, more poetic, grander, and more mysterious. But the shallow reality brings me down to earth.

I try to find the clue again of something that seems to be uncreachable, transcendent, and magic. Like a pagan I erect totems casting out the evil fate of this place. I decorate them with all sorts of vows and ornamentations like a believer who waits for his salvation. I stand in front of them for hours, waiting in vain, for a sign of good news.

I pick up the ashes with endless sorrow from a country that is burning. It burns its intellectual institutions, and everything important that is left and everyone pretends that nothing is going on. I wonder what the meaning of our poor art is. How many people does it interest if it has nothing to say or do about all this?

And we - to paraphrase the poet - are closed in our own gossip microcosm, alienated, full of mean thoughts and obstinacies, perfectly individualistic, preoccupied with other, trivial things.

Yes these ghosts express me. They are my reaction to a nation that seems to be hypnotized. I want to shout out that I can no longer live among indifferent people, arsonists, and land grabbers. I feel for this land. I know its grandiose and its drama, I am not shallow even though I know that the savages are not afraid and that the arsonists will not stop. Despite all this, in the endless hours of my solitude I wonder why I grabbed these sighs of destruction. Can it be that it all happened so that I could get rid off, my own guilt?

I don't know whom to accuse for all that. We are many, too many accomplices in this country.

Athens 15/02/1994
Theodoros Papagiannis

Η γλυπτική του Θόδωρου Παπαγιάννη προσκαλεί αυτόματα την όραση χάρη στη θεαματική της μνημειακή κλίμακα και μια ενσυνείδητη ανάκληση διάχυτων αναμνήσεων από την προϊστορία της ανθρώπινης έκφρασης. Ενώ ταυτόχρονα ερεθίζει τη νόηση με τους ευδιάκριτους συμβολισμούς της, ανακυκλώνοντας διεγερτικά στη μνήμη ιστορικά βιώματα και κοινωνικές εμπειρίες, αιτήματα από ανικανοποίητες καθημερινές ανάγκες και έμμεσες αναφορές στον επώδυνο αγώνα της πραγματικότητας για την ψυχική και την πνευματική της επιβίωση.

Πριν από χρόνια, προσπαθώντας να διατυπώσω με άλλες αφορμές και όσο γίνεται πιο περιεκτικά κάποιες ανάλογες σκέψεις, έγραφα ότι ο χρόνος της μνήμης μας είναι ο χρόνος της ύπαρξής μας. Αυτό μου ξαναθύμισαν σήμερα οι καυτές αναγωγές των εμπνεύσεων του γλύπτη σε περιόδους στιγματισμένες από μια απίστευτη αγριότητα. Ωστόσο, οι ρητές μνείες των έργων του στην καταστροφική πυρπόληση του Πολυτεχνείου το 1991 και το 1995, καθώς και τα αποκαΐδια του υλικού που περιμάζεψε τότε, θέλοντας να δώσει υπόσταση στα "φαντάσματα" που τον στοιχειώνουν εξακολουθητικά, υποδηλώνουν κάτι πολύ πιο καίριο, πολύ πιο ουσιαστικό. Περισσότερο δηλαδή από συγκεκριμένες οδυνηρές αφετηρίες, πιστεύω πως εκτονώνουν την αγωνία μιας βασανισμένης αυτογνωσίας για την ελληνική μοίρα γενικότερα. Και όχι μόνο ειδικά για ότι μας είχε κατακάψει και συνεχίζει να μας κατακαίει κυριολεκτικά κατά το τελευταίο διάστημα, σμπαραλιάζοντας τις αντοχές και κουρελιάζοντας τις αισιοδοξίες μας.

Την έκθεση των έργων του Παπαγιάννη στο Μουσείο Μπενάκη, την περιμέναμε επειδή την είχαμε ανάγκη. Όπως και το θεωρητικό της εξάλλου υπόβαθρο, τον λόγο που την αρθρώνει επεξηγηματικά με τη λακωνική αμεσότητα ενός μανιφέστου.

Αθήνα, Φεβρουάριος 2012
Άγγελος Δεληβορριάς

PAPAGIANNIS

Theodoros Papagiannis' sculpture invites the sense of vision automatically thanks to its spectacular, monumental scale and conscious recall of diffuse memories from the pre-history of human expression. At the same time, it stimulates the intellect with discernible symbolism by arousing and recycling in our memory historical and social experiences, demands of unmet every day needs and indirect references to the onerous struggle of real life for spiritual and intellectual survival.

Years ago, in an effort to express for other reasons, as concisely as possible, some other thoughts, I wrote that the time of our memory is the time of our existence. This is what the burning references of the sculptor's inspiration reminded me of today, in periods branded by incredible ferociousness. However, the explicit references of his works to the destructive arson of the Polytechnic School in 1991 and 1995, as well as the burnt remnants of the materials he salvaged then, meaning to give shape to the phantoms that have haunted him unceasingly, signify something much more crucial and vital. More than specific starting points, I believe they vent the angst of a tortured self-awareness for the Greek fate in general. This does not only concern what specifically had set us on fire then and continues to burn everything down literally in recent times, destroying our resistance and shredding our optimism.

We have been expecting the exhibition of Papagiannis' works in Benaki Museum, because we have needed it; just as we need its theoretical underpinnings, the discourse that articulates its explanations with the laconic directness of a manifesto.

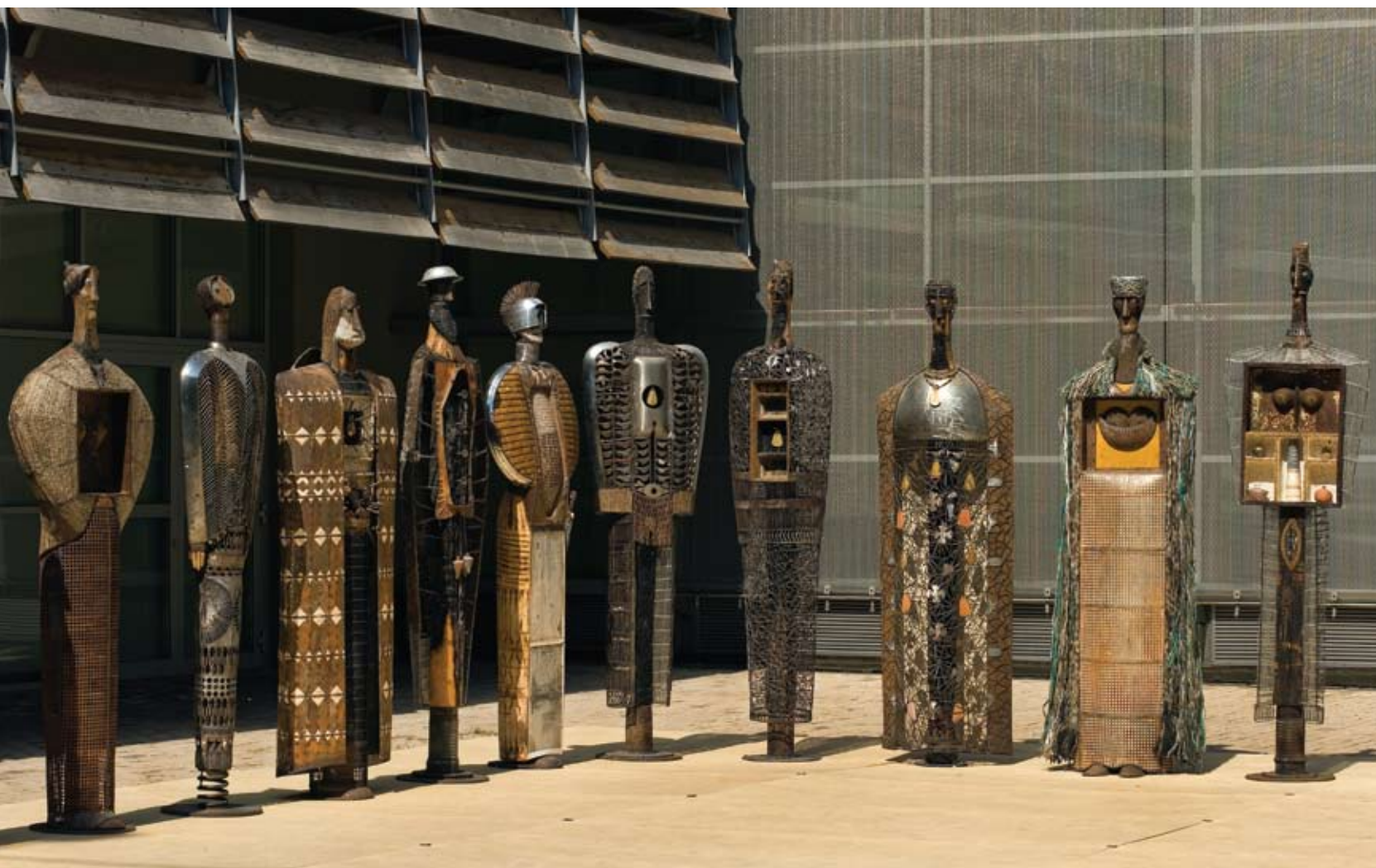
Athens, February 2012
Angelos Delivorrias

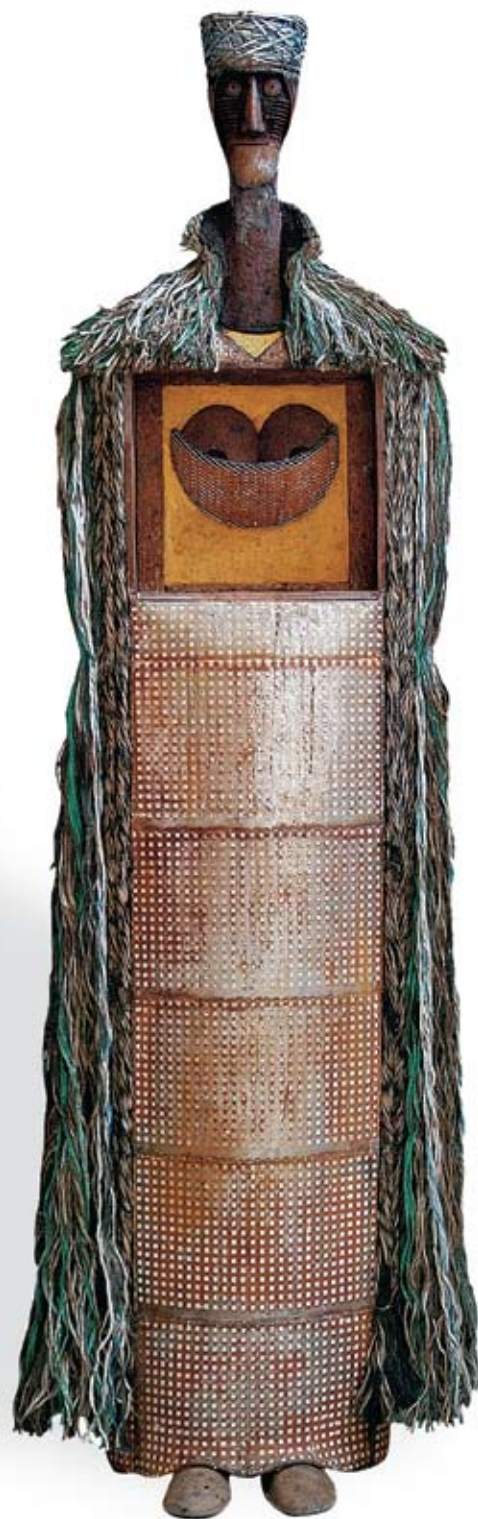

ΤΟ ΨΩΜΙ

Το ψωμί και η ιερότητα του είναι ένα θέμα που με απασχολεί τα τελευταία χρόνια. Εκλαμβάνω το ψωμί σαν βασική έννοια της ζωής του ανθρώπου με τη διαχρονική του σημασία και με ό,τι σημαίνει για τα δισεκατομμύρια των ανθρώπων, που καθημερινά αγωνίζονται να το αποκτήσουν.

"Η αρχή του σύμπαντος είναι το ψωμί", θα πει ο Διαγόρας, που μαζί με το κρασί, "επιτρέπει στον άνθρωπο να γίνει πολιτισμένος", θα διαβάσουμε στο έπος του Γκιλγκαμές, μια από τις αρχαιότερες μαρτυρίες του μεσογειακού πολιτισμού. Τον άρτο και τον οίνο, η χριστιανική θρησκεία μετέτρεψε αργότερα σε σώμα και αίμα του Χριστού.

Η χαρακτηριστική ρήση "τον άρτον ημών τον επιούσιον δος ημίν σήμερον" από τη μια και ένα στάχυ από την άλλη, γίνονται δύο όψεις ενός πολύτιμου ορειχάλκινου μεταλλείου, που διαπερνά και στολίζει τα έργα μου.

Η ιερότητα του ψωμιού υποδηλώνεται με το μαύρο στολισμένο πανί, που στρώνεται στο έδαφος και τον χορό των μορφών που αναπτύσσεται τριγύρω, συμβολίζοντας θεότητες ή υπερφυσικές προστατευτικές δυνάμεις, αλλά και ξόρκια ή και σκιάχτρα που συχνά στήνονται στα χωράφια, για να προστατέψουν τη σοδειά.

Για κάποιους από μας, που γεννηθήκαμε στις αρχές της δεκαετίας του '40, μέσα στην πείνα το ψωμί έχει προσλάβει ιερό χαρακτήρα. Είναι συνυφασμένο με την επιβίωση μας. Μικροί, θυμάμαι, ορkiζόμασταν στο ψωμί. "Μα το ψωμάκι", λέγαμε και κάναμε το σταυρό μας, για να μας πιστέψει ο άλλος κι ήταν αυτός ο μεγαλύτερός μας όρκος. Κι όταν ένα κομματάκι περίσσευε ή μας έπεφτε στο χώμα, το παίρναμε, το φιλούσαμε και το βάζαμε σε μια τρυπούλα του τοίχου, μην τύχει και πατηθεί, κι ήταν αυτό μεγάλη αμαρτία.

Έτσι δίδασκε η γιαγιά και η μάνα, γιατί είχαν κι αυτές πολύ πεινάσει στη ζωή τους. Το ψωμί, έτσι κι αλλιώς, έβγαινε δύσκολα εκείνες τις εποχές και με πολύ αγώνα. Το φάσμα της πείνας ήταν αυτό που τρόμαζε περισσότερο. Από τότε κύλησαν χρόνοι πολλοί. Χορτάσαμε το ψωμί, κι αρχίσαμε τις δίαιτες!... Άντε τώρα να πιστέψεις τους πεινασμένους...Τι κι αν αυτοί συχνά πυκνά κάνουν την εμφάνιση τους μπουλούκια στις οθόνες μας και μας κοιτούν μ' αγριεμένα μάτια από την πείνα, εμείς κάνουμε ζάπινγκ και αλλάζουμε κανάλι. Οι λαμπεροί star, η γκλαμουριά, καθώς λένε, όλ' αυτά τα φανταχτερά φυτά και οι γλάστρες δίπλα τους που χαριεντίζονται, είναι ανώδυνο θέαμα, χωνεύεται καλύτερα...

Πώς ν' αντιμετωπίσεις άλλωστε τα πεινασμένα μάτια;

Θ. Παπαγιάννης

THE BREAD

Bread and its sanctity is a subject, which has been occupying me in the past few years. To me, bread is the essence of man's life in a diachronical way, considering what it means to billions of people, who fight to earn it on a daily basis.

According to Diagoras "bread is the beginning of the universe" and together with wine it "allows man to become civilised", we read in the Epic of Gilgamesh, one of the oldest testimonies of the mediterranean civilisation. The christianity later on converted "bread and wine" into Christ's body and blood.

The idiomatic saying "give us this day our daily bread" on the one side, and the image of an ear of corn on the other side, become the two sides of a precious bronze medal, which characterizes and ornaments my works.

The sanctity of bread is indicated by the black, ornamented cloth, which is being laid on the floor, and the chorus of figures set around the work, symbolizing either deities and supernatural protective powers, or spells and scarecrows, often put on the fields in order to protect the crop.

For some of us, who were born in the beginning of the 40's, when hunger still prevailed, bread symbolizes something sacred. It is interwoven with our survival. As a child, I remember swearing by the bread: "I swear by the bread", we used to say and we crossed ourselves, in order to convince the others to believe us. This was our greatest oath. And when a little piece of bread was left over or fell to the ground, we picked it up, kissed it and put it in a hole on the wall, so it wasn't being stepped on, because this would be a big sin.

That is what our grandmother and our mother had taught us, because they had also suffered severe hunger. The ghost of hunger was what scared us the most. Ever since many years have passed. We had enough bread and then turned to diets!... It makes it difficult to believe the starving... Even though, they often appear on television in crowds and stare at us with wild, hungry eyes, we continue zapping and changing programs. The shining stars, the glamour, as people call it, and all the fancy "plants and pots" standing next to them joking around, offer a painless show and are much easier to digest....

Besides, how can one face those hungry eyes?...

Th. Papagiannis

ΑΡΤΟΣ ΚΑΙ ΙΕΡΟΤΗΤΑ

Το Βυζαντινό Μουσείο φιλοξενεί την έκθεση του Θεόδωρου Παπαγιάννη με θέμα τον άρτο, τον βαθύτερο θεολογικό συμβολισμό του αλλά και τις αρχέγονες καταβολές του.

Το ψωμί και η ιερότητα του απασχολούν τον καλλιτέχνη ιδιαίτερα έντονα τα τελευταία χρόνια. Γεννημένος στις αρχές της δεκαετίας του '40, βίωσε σε εποχές ταραγμένες την αγωνία της επιβίωσης, τον ιερό σχεδόν χαρακτήρα που το ταπεινό ψωμί είχε προσλάβει στην καθημερινή ζωή. Σήμερα, μέσα σε πρωτόγνωρες οικονομικά και βίαιες κοινωνικά συνθήκες, οι παλιές μνήμες έρχονται να προσδώσουν στο ταπεινό αυτό αγαθό την αρχέγονη σημασία του.

Η έκθεση αρχίζει με τον συμβολισμό της Θείας Λειτουργίας ως συμμετοχής στο ιερό. Ο ευχαριστιακός άρτος συνδέεται με τον Σταυρικό θάνατο. Ο Άρτος ταυτίζεται με τον Χριστό, ο άρτος της Θείας Κοινωνίας γίνεται το σώμα του Χριστού, και η ιερότητα της λατρευτικής πράξης του υμνείται στην Αναφορά, στη Θεία Λειτουργία. Η λιτανευτική διαδρομή με τρόπο πομπικό μέσα στον ναό ανακαλεί, στο δεύτερο τμήμα της έκθεσης, το λατρευτικό τυπικό της Θείας Λειτουργίας και εμφανώς παραπέμπει στη σύναξη του εκκλησιάσματος μέσα στον ιερό χώρο του ναού. Ο ναός εκτός από χώρος πίστης και λατρείας είναι τόπος κοινωνικής συνοχής. Είναι εκεί που οι πιστοί συγκεντρώνονται για να εορτάσουν, να τιμήσουν και να προσευχηθούν για τα σημαντικότερα γεγονότα της εκκλησιαστικής ζωής που συνυφαίνεται με τη δική τους ζωή. Ο ναός και το οικογενειακό τραπέζι αποκτούν την ίδια ιερότητα, το ψωμί γίνεται Άρτος. Ο Παπαγιάννης υπομνηματίζει την ιερότητα του χώρου και την κοινωνική ενύπαρξη του θυσιασμένου Χριστού-άρτου στη συνείδηση των πιστών που συγκεντρώνονται στον ιερό χώρο της εκκλησίας,

Το ψωμί συνδεόταν πάντοτε με τη λατρεία της Μητέρας-Γης. Οι πολλαπλοί συμβολισμοί του έχουν αρχετυπικές καταβολές και απαντούν σε όλες τις λατρείες. Τα έργα του Παπαγιάννη με ιδιαίτερη ευαισθησία εικονογραφούν τη διαδικασία παρασκευής και αναπαριστούν την πραγματικότητα μέσα από την απόλυτη ψευδαίσθηση, στο τρίτο μέρος της έκθεσης. Τα κεραμικά ψωμιά δείχνουν αληθινά και λαχταριστά.

Το ψωμί και οι συμβολισμοί του μνημονεύονται και δοξάζονται μέσα από τα έργα τέχνης που με ευαισθησία και καλλιτεχνική αρτιότητα παρουσιάζει ο Παπαγιάννης μέσα σε ένα περιβάλλον με έντονους συμβολισμούς, μνήμες και αρχέτυπα του πολιτισμού και της ταυτότητας μας.

Στο Βυζαντινό Μουσείο το έργο του αποκτά νέο περιεχόμενο.

Αναστασία Λαζαρίδου
Διευθύντρια
Βυζαντινού και Χριστιανικού Μουσείου

BREAD AND SACREDNESS

The Byzantine Museum hosts the exhibition of Theodoros Papagiannis on the theme of bread, with its more profound theological symbolism but also its primeval origins.

Bread and its sacredness have intensely preoccupied the artist over recent years. Born in the early 40s decade, he has experienced the pressure of survival in turbulent times, and the almost sacred character that this humble bread had assumed in everyday life. Nowadays, in financially unprecedented and violent social conditions, the old memories have come to bestow on this lowly good its original importance.

The exhibition begins with the symbolism of Divine Liturgy as participation in what is sacred. The Eucharistic Bread is connected to Death on the Cross. The Host is identified as Christ, the bread of Holy Communion is transubstantiated into the body of Christ, and the sacred character of the act of worship is extolled in hymns during the Offertory in the Divine Liturgy.

The course of the litany in processional mode inside the temple alludes, in the second section of the exhibition, to the celebration rites of the Divine Liturgy and obviously relates to the gathering of the congregation inside the holy precincts of the temple. The temple, besides being an area of faith and worship, is also a locus of social cohesion. It is where the faithful gather to celebrate, to honor and pray for the most important events of church life, which meshes with their own life. The temple and the family table acquire the same sacred character, the bread becomes the Host. Papagiannis underlines the sacredness of space and the communal integration of the sacrificed Christ-bread into the consciousness of the faithful who congregate in the holy space of the church.

Bread has always been connected to the worship of Mother Earth. These multiple symbolisms are primeval in origin and common to all religious beliefs. The works of Papagiannis illustrate with unique sensitivity the preparation process and represent reality through absolute illusion in the third part of the exhibition. The ceramic loaves of bread look real and appetizing.

Bread and its symbolisms are commemorated and glorified through these works of art that Papagiannis presents with artistic integrity and sensitivity, in an environment of strong symbolism, memories and archetypes of our culture and identity.

In the Byzantine Museum, his work acquires a new meaning.

Anastasia Lazaridou
Curator
Byzantine and Christian Museum

Ο ΑΡΤΟΣ

Για την έκθεσή του στο Βυζαντινό και Χριστιανικό Μουσείο ο Θόδωρος Παπαγιάννης επέλεξε να "σκηνοθετήσει" με νέο τρόπο, χαρακτηριστικά έργα της καλλιτεχνικής του παραγωγής των τελευταίων 15 περίπου χρόνων. Το θέμα του άρτου, συμβόλου κεντρικής σημασίας για το χριστιανισμό και προσφιλές θέμα του καλλιτέχνη, αποτελεί το επίκεντρο, γύρω από το οποίο οργανώνεται η αφήγηση της έκθεσης.

Μια μεγάλη, πολυπληθής πομπή που αποτελείται από μικρές πήλινες μορφές ξεκινά από το σκοτάδι και πορεύεται προς το φως, διατρέχοντας δυο αίθουσες για να καταλήξει μπροστά στην τρίτη και τελευταία, την αίθουσα του άρτου. Την πομπή αυτή πλαισιώνουν υπερφυσικού μεγέθους μορφές από μέταλλο και ξύλο. Στην αίθουσα του "φωτοφόρου άρτου", στο κέντρο της, δεσπόζει ένα τεράστιο ταψί γεμάτο από πήλινα ομοιώματα ψωμιών και πίσω του στέκουν στοιβαγμένα σακιά με σιτάρι. Σταυρόσχημες ξύλινες μορφές στις γωνίες συνοδεύουν την κεντρική εγκατάσταση, σε ένα σύνολο που ανακαλεί το χώρο του βυζαντινού ιερού και το μυστήριο της Θείας Ευχαριστίας.

Μεταφερμένη στο χώρο του Βυζαντινού Μουσείου η γλυπτική του Παπαγιάννη αποκτά νέο νόημα, εμβαπτίζεται σε ένα νέο πλαίσιο με θρησκευτικές και ιστορικές αναφορές, με τελετουργικά σημαινόμενα και εικονογραφικές παραπομπές. Η ίδια αυτή γλυπτική, η οποία, εκτεθειμένη σε άλλο χώρο παραπέμπει σε χορό αρχαίας τραγωδίας ή στους ανθρώπους και το βίο της Ηπείρου, εδώ φωτίζεται με θρησκευτικό νόημα. Τα ίδια πήλινα καρβέλια, τα οποία στο χώρο του Μουσείου Σύγχρονης Τέχνης "Θεόδωρος Παπαγιάννης" στο Ελληνικό Ιωαννίνων αποτελούν σαφή αναφορά στην πανάρχαιη, πανανθρώπινη σημασία του ψωμιού, αλλά και στο μόχθο της αγροτικής ζωής, στο περιβάλλον του Βυζαντινού Μουσείου συνδέονται αναπόφευκτα με τους συμβολισμούς της χριστιανικής λατρείας. Η πομπή από το σκοτάδι στο φως μπορεί να θυμίζει την πορεία του λαού του Ισραήλ από την πείνα και τη δουλεία προς την γη Χαναάν, αλλά και την πορεία του εκκλησιασματος προς τη Θεία Ευχαριστία. Οι υπερμεγέθεις μορφές στην προκειμένη περίπτωση είναι μορφές αγίων, προφητών ή ιερέων. Μετωπικές και ακίνητες, παρατακτικά τοποθετημένες στον χώρο της έκθεσης παραπέμπουν στους ολόσωμους αγίους της βυζαντινής εικονογραφίας. Ακόμη και οι λεπτομέρειες των ενδυμάτων, τα κοσμήματα και τα διακοσμητικά στοιχεία τους στα γλυπτά του Παπαγιάννη συνομιλούν με τα άμφια του ιερέα και με το βυζαντινό κόσμημα.

Η "βασανισμένη προσπάθεια ανάτασης", όπως περιγράφει ο πεζογράφος Δημήτρης Χατζής το περιεχόμενο της γλυπτικής του Θόδωρου Παπαγιάννη συνδέεται με την αντίστοιχη θεολογική και καλλιτεχνική προσπάθεια του ανθρώπου, όπως τη γνωρίζουμε στη χριστιανική τέχνη.

Σε αυτό το εκθεσιακό πλαίσιο διευρύνεται η δυναμική του έργου του γλύπτη, τονίζεται ο αρχετυπικός, ιερατικός χαρακτήρας του, εμπλουτίζεται με νέα, αφανέρωτα ως σήμερα, στοιχεία στο πλαίσιο αναφοράς στο οποίο εκτίθεται, εγείρει συνειρμούς που συνάδουν με το περιεχόμενο του βυζαντινού πολιτισμού. Η ικανότητα της γλυπτικής αυτής να εμπλουτίζεται συνεχώς με νέες ερμηνείες και προσεγγίσεις είναι εν τέλει η δύναμή της.

Ιωάννα Αλεξανδρή
Ιστορικός της Τέχνης
Βυζαντινό και Χριστιανικό Μουσείο

THE BREAD

A long, multitudinous procession, comprised of small ceramic forms, sets out from the darkness and advances toward the light, running the length of two halls to end up in front of the third and last, hall of the bread. This procession is flanked by forms of superhuman size made of metal and wood. In the hall of "light bearing bread", in the center, a huge baking pan, filled with clay models of loaves of bread dominates, and behind it stand piled up sacks of wheat. Cruciform wooden figures in the corners escort the central installation, in a grouping that evokes the space of the Byzantine altar and the sacrament of Holy Eucharist.

Transported into the halls of the Byzantine Museum, the art of Papagiannis acquires new meaning and immerses itself into a new realm of religious and historical reference, of ritual sense and pictorial allusions. The very same sculptures, which when exhibited in a different space evoke the chorus of ancient tragedy or even the people and life of Epirus, here are illuminated by religious significance. The same clay loaves of bread, which in the halls of the Museum of Contemporary Art "Theodoros Papagiannis" in Ellinikon of Ioannina, make an explicit reference to the age old, common to all men significance of bread, as well as to the labors of rural life, here, in the environment of the museum these loaves are inevitably connected to the symbolism of Christian worship. The procession from darkness to light may recall the trek of the Israelites from slavery and hunger to the land of Chanaan but similarly the journey of the congregation toward the Holy Eucharist. The oversized figures in this case are forms of saints, prophets or priests. Frontal and immobile, placed in formation in the space of the exhibition, they evoke the full length saints of the Byzantine iconography. Even the details of the attire, the ornaments and decorative motifs in the sculptures of Papagiannis, converse with the vestments of the priest and the Byzantine jewelry.

The "tortured effort at elevation", as the writer Demetris Hatzis describes the essence of Theodoros Papagiannis' sculpture, is linked to the correspondent theological and artistic effort of man, as we know it from Christian art.

In this exhibition environment, the dynamic of the sculptor's work is broadened, the archetypical, hieratic character is emphasized; it is enriched with new and concealed until today elements in the frame of reference of the venue it is displayed in and it elicits associations that harmonize with the substance of the Byzantine civilization. The potential of this sculpture to enhance itself constantly through new interpretations and approaches is, in conclusion, its strength.

Ioanna Alexandri
Art historian
Byzantine and Christian Museum

Η έκθεση γλυπτικής του Θεόδωρου Παπαγιάννη έρχεται στο Τελλόγλειο σε μια σημαδιακή στιγμή. Την ώρα που η πόλη γιορτάζει τα 100 χρόνια από την απελευθέρωσή της, όπως και η πατρίδα του, τα Γιάννενα, και τη στιγμή που περισσότερο από ποτέ η χώρα προσπαθεί να βρει στηρίγματα εν μέσω της παραζάλης μιας τεράστιας κρίσης.

Το 2012 το Τελλόγλειο Ίδρυμα είχε οργανώσει μια σειρά εκθέσεων με θέμα την ανακύκλωση, ενώ στο τέλος της ίδιας χρονιάς «Η Ευρώπη και οι Ελληνικοί μύθοι, 16ος-19ος αι.» με έργα από το Λούβρο υπογράμμιζε τη σημασία, τη μετεξέλιξη, την αντοχή της αρχαίας κληρονομιάς. Στα πλαίσια αυτά, το έργο του Παπαγιάννη, ενός γλύπτη που συνδυάζει με μοναδικό τρόπο τον μοντερνισμό με την παράδοση, την τολμηρή και ευφάνταστη χρήση «ανακυκλώσιμων υλικών, δεύτερης χρήσης –φορτισμένα μνήμες και ιστορίες», συνεχίζει και υποστηρίζει με τον ιδανικότερο τρόπο την πολιτιστική δράση και κυρίως την εκπαιδευτική αποστολή του Τελλογλείου Ιδρύματος. Γιατί ο Παπαγιάννης, ένας καλλιτέχνης που δίδαξε τη γλυπτική στην Ανωτάτη Σχολή Καλών Τεχνών, γνωρίζει να μεταδίδει όχι μόνο τεχνικές γνώσεις, αλλά και ήθος, τόλμη και αποφασιστικότητα να αναμετρηθεί κανείς με ζητήματα που θέτει η εποχή.

Το Τελλόγλειο Ίδρυμα Τεχνών με ιδιαίτερη τιμή και χαρά φιλοξενεί δύο μεγάλα γλυπτά σύνολα του Θεόδωρου Παπαγιάννη, που άφησαν ήδη το ίχνος τους σε μεγάλες εκθέσεις στην πρωτεύουσα. Το πρώτο, Ο Χορός, βασίζεται σε τριάντα πέντε τοτεμικές μορφές τις οποίες ο γλύπτης κατασκεύασε χρησιμοποιώντας τα αποκαΐδια του Πολυτεχνείου από την καταστροφή του 1991 και 1995. «Θεοί ή δαίμονες, φαντάσματα, μυθικές μορφές ή ήρωες της ιστορίας» κουβαλούν για όλους μας το βάρος των καιρών, ζητούν εξηγήσεις για το σήμερα. Δίπλα σε αυτόν τον Χορό ελληνικής τραγωδίας, το δεύτερο σύνολο, το Ψωμί, μια μεγάλη πομπή από 1300 κεραμικές ανθρώπινες μορφές, φέρνει στο νου τη σχέση άρτου-Χριστού, αλλά και μια πανανθρώπινη τροφή, πηγή ζωής, που όπως μας λέει ο Παπαγιάννης, συνδέει τους αγώνες των ανθρώπων για επιβίωση, για μια καλύτερη ζωή. Μια ελπίδα που δεν πρέπει να μας εγκαταλείψει.

Αλεξάνδρα Γουλάκη Βουτουρά
Καθηγήτρια Σχολής Καλών Τεχνών ΑΠΘ
Γενική Γραμματέας του Δ.Σ. του Τελλογλείου

The exhibition of sculpted pieces by Theodore Papagiannis at the Teloglion Foundation of Art comes at a meaningful moment, as the city celebrates the 100th anniversary of its liberation, as does his home town of Ioannina. It also comes at a time when more than ever the country is trying to find ways of supporting itself against the maelstrom of an enormous crisis.

In 2012, the Teloglion Foundation had organized a series of exhibitions on recycling. Towards the end of that same year, the exhibition “Europe and Greek myths: 16th - 19th centuries» that hosted artworks from the Louvre, underlined the significance, adaptation and resilience of the ancient heritage. In this context, the work of Papagiannis, a sculptor who is able in unique ways to combine the modern with the traditional, making daring and ingenious use of «recyclable materials, second use - charged with memories and tales», continues in the best possible way to support cultural activity in general and the educational mission of Teloglion in particular. And this is because Papagiannis, an artist who taught sculpture at the Athens School of Fine Arts, knows not only how to convey technical knowledge but also the ethos, courage and determination needed for one to confront the issues of these times.

The Teloglion Foundation of Art is delighted and highly honoured to host two large sets of sculpture by Theodoros Papagiannis which have already made their mark in major exhibitions in the capital. The first one, “The Dance”, is comprised of thirty-five totemic forms, which the artist created from the charred wreckage of the Polytechnic in 1991 and 1995. ‘Deities or demons, ghosts, mythical figures or historical heroes’, carry for all of us the burden of the times, seeking explanations for today. Alongside ‘The Dance’ of Greece’s tragedy is the second set; that of ‘Bread’, a grand procession of 1300 ceramic figurines that not only brings to mind the Christ-bread relationship, but also of a universal victual, a source of life which, as Papagiannis states, is the common denominator in the struggles of peoples for survival, for a better life; a hope that must not abandon us.

Alexandra Goulaki Voutyra
Professor, School of Fine Arts, Aristotelian University of Thessaloniki (AUTH)
General Secretary of the Board of the Teloglion Foundation of Art

Το Ιστορικό Αρχείο-Μουσείο Ηπείρου, το λιθόκτιστο οικοδόμημα της οθωμανικής εποχής φιλοξενεί τη συλλογή του καθηγητή κ. Θεόδωρου Παπαγιάννη με θέμα «Το ψωμί» πλαισιώνοντας τις επετειακές εκδηλώσεις εορτασμού των 100 χρόνων απελευθέρωσης της πόλης των Γιαννίνων.

Μια μεγάλη, πολυπληθής πομπή που αποτελείται από κεραμικές ανθρωπόμορφες φιγούρες και σταυρόσχημες ξύλινες μορφές, κάθε μια διαφορετική και μοναδική, όπως η ανθρώπινη φύση, πορεύεται προς το σκοπό, σε ένα τεράστιο ταψί γεμάτο με πήλινα ομοιώματα άρτων και στοιβαγμένα σακιά με σιτάρι ανακαλώντας την πολιτιστική διαδρομή του ανθρώπου μέσα από το απαραίτητο αγαθό, το ψωμί, σαν βασική έννοια της αγροτικής κοινωνίας και ζωής, της εργασίας και των αξιών.

Κυρίαρχο θέμα της παρούσας έκθεσης είναι η αποκρυπτογράφηση της εξέλιξης του πολιτισμού με τα γλυπτά από μέταλλο και ξύλο, ανακυκλώσιμα υλικά, που εκπέμπουν δυναμική και συνδέουν το γένος των ανθρώπων με την έντιμη εργασία και την αδέκαστη δικαιοσύνη. Με αυτήν την ουμανιστική ματιά, που διέπει το σύνολο της διαδρομής και του έργου του, ο Θεόδωρος Παπαγιάννης επιλέγει το λειτουργικό χώρο του Ιστορικού Αρχείου-Μουσείου Ηπείρου να ξεδιπλώσει τις αξίες της κοινωνίας διαχρονικά και επίκαιρα προκειμένου να «αναπνεύσουν», να «ζυμωθούν» με τον χώρο και να δημιουργήσουν την υποβλητική σχέση με τον θεατή, παλαίμαχο της ζωής.

Η έκθεση με τίτλο «Το ψωμί» θα αποκτήσει παιδευτικό – διδακτικό ενδιαφέρον με τις διαδραστικές παρεμβάσεις των μαθητών, τα δημιουργικά εργαστήρια και τους διακεκριμένους επιστήμονες, οι οποίοι θα πραγματοποιήσουν εθελοντικά ομιλίες-μαθήματα σχετικά με το γνωστικό αντικείμενο. Το ιστορικό πλαίσιο, το μουσειακό περιβάλλον, η χρήση και αξιοποίηση υλικών της φύσης δημιουργούν μια ανθρώπινη ιστορία που το στίγμα της αποτελούν ηρωισμοί και θυσίες, αντιπαλότητες, μίσση και λαμπρές ιδέες που τροφοδότησαν σε γενιές ανθρώπων το ασίγηστο πάθος για ζωή, εργασία, πρωτοπορία, κατάκτηση και νέα γνώση.

Μάρθα Παπαδοπούλου, Δρ.
Διευθύντρια ΓΑΚ-Ιστορικό Αρχείο Ηπείρου

The Historical Archives - Museum of Epirus, the stone edifice built in the Ottoman era, is hosting Prof. Theodoros Papagiannis' collection with the theme "bread», thus adding to the anniversary celebrations of the 100 years since the liberation of the town of Ioannina.

A long populous procession that consists of ceramic anthropomorphic figurines and cruciform wooden forms, each different and unique, as is human nature, makes its way to the objective, namely, a large pan holding clay replicas of bread loaves and stacked sacks of wheat that evoke humankind's cultural course via the essential victual of bread as the core meaning of rural life and society, of work and values.

A predominant theme of this exhibition is the deciphering of the evolution of civilization through the sculptures of wood and metal, recyclable materials that emit dynamism and connect the human species to honest work and impartial justice. With this humanitarian outlook, which pervades his entire progression and works, Theodoros Papagiannis has chosen the functional space of the Historical Archives-Museum of Epirus as the venue in which to lay out the values of society, diachronic and contemporary, so that they can «breathe» and be "kneaded" and in so doing, become integral to the space thus shaping the evocative relationship with the viewer, life's veteran.

The exhibition titled «The Bread» will acquire educative-didactic significance with the interactive involvement of pupils, creative workshops and distinguished scientists who will volunteer speeches and conduct seminars with regard to the gnostic subject matter. The historical context, the environment of the museum, the use and utilization of nature's materials, craft a human story marked by heroic deeds and sacrifices, rivalries, hatreds and brilliant ideas which have provided generations of people with the unappeased desire to live, work, pioneer, achieve and gain new knowledge.

Martha Papadopoulou, PhD.
Director- General, State Archives - Historical Archive of Epirus

Ο Θεόδωρος Παπαγιάννης γεννήθηκε στο Ελληνικό Ιωαννίνων το 1942. Σπούδασε στην Ανώτατη Σχολή Καλών Τεχνών ως υπότροφος από το 1961 ως το 1966, με δάσκαλο το Γιάννη Παππά.

Το 1967, με διετή υποτροφία του Ιδρύματος Κρατικών Υποτροφιών (Ι.Κ.Υ.) μελέτησε την Αρχαία Ελληνική Τέχνη της Ελλάδας και της ευρύτερης περιοχής της Μεσογείου, πραγματοποιώντας μια σειρά από ταξίδια στην Αίγυπτο, την Μικρά Ασία, την Κύπρο, την Κάτω Ιταλία και τη Σικελία.

Το 1970 διορίστηκε βοηθός Καθηγητής στην Ανώτατη Σχολή Καλών Τεχνών της Αθήνας δίπλα στο δάσκαλό του Γιάννη Παππά.

Το 1974 συνδημιουργεί με 24 συναδέλφους του, το Κέντρο Εικαστικών Τεχνών (Κ.Ε.Τ.)

Το 1981-1982 μετεκπαιδεύτηκε στην Ecole Nationale des Arts Appliqués et des Matières d' Art στο Παρίσι, στα νεότερα υλικά της γλυπτικής και τις τεχνικές της.

Το 1996-1997, με εκπαιδευτική άδεια έξι μηνών, επισκέφθηκε την Αμερική για να μελετήσει εκπαιδευτικά προγράμματα και οργάνωση εργαστηρίων γλυπτικής των Σχολών Τέχνης της Νέας Υόρκης.

Στα πλαίσια των εκπαιδευτικών ανταλλαγών του προγράμματος Erasmus, συνδιοργανώνει τακτικά Workshops με την Σχολή του Βερολίνου, της Brera και της Bologna.

Εδώ και μία εικοσαετία πρωτοστατεί στη διοργάνωση Συμποσίων Γλυπτικής σε διάφορες πόλεις της Ελλάδας και της Κύπρου, αφήνοντας μεγάλου μεγέθους γλυπτά, σε δημόσιους χώρους. Τα γλυπτά δημιουργούνται επιτόπου.

Έχει πραγματοποιήσει 35 ατομικές εκθέσεις και έχει συμμετάσχει σε πάρα πολλές ομαδικές στην Ελλάδα και στο εξωτερικό.

Μνημειακά γλυπτά του βρίσκονται τοποθετημένα σε ιδιωτικούς χώρους, σε μουσεία και ιδιωτικές συλλογές, στην Ελλάδα και στο εξωτερικό. Έχει φιλοτεχνήσει πολλές προτομές και ανδριάντες σημαντικών προσωπικοτήτων, καθώς και πολλά μετάλλια, νομίσματα και μεγάλες γλυπτικές συνθέσεις, τοποθετημένες σε δημόσιους και ιδιωτικούς χώρους.

Έχει τιμηθεί με πολλά βραβεία σε διάφορους διαγωνισμούς που συμμετείχε, με τελευταίο το πρώτο βραβείο στο διεθνή διαγωνισμό για ένα γλυπτό στο Αεροδρόμιο του Σικάγο.

Με το έργο του έχουν ασχοληθεί επανειλημμένα ο ημερήσιος και ο περιοδικός τύπος καθώς και τα μέσα μαζικής ενημέρωσης στην Ελλάδα και στο εξωτερικό.

Ο Θ. Παπαγιάννης είναι σήμερα ομότιμος καθηγητής γλυπτικής στην Ανώτατη Σχολή Καλών Τεχνών. Ανακηρύχθηκε διδάκτωρ του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων στο τμήμα πλαστικών τεχνών. Το 2009 δημιούργησε το “Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης Θεόδωρος Παπαγιάννης” στο Ελληνικό Ιωαννίνων.

Ζει και εργάζεται στην Αθήνα.

Theodoros Papayannis was born in Ellinikon of Ioannina in 1942. He studied at the School of Fine Arts as a scholarship student from 1961 to 1966, with Yannis Pappas as his teacher.

In 1967, with a two-year scholarship of the State Foundation of Scholarships (IKY), he pursued the study of Ancient Greek Art in Greece and the wider Mediterranean area, effecting a series of travels in Egypt, Asia Minor, Cyprus, Southern Italy and Sicily.

In 1970 he was appointed Assistant Professor at the School of Fine Arts of Athens, next to his teacher, Yannis Pappas.

In 1974 he co-organized with other 24 colleagues the Center for Visual Arts (KET). In 1981-1982 he pursued further training in Ecole Nationale des Arts Appliqués et des Matières d'Art in Paris, in the latest materials and techniques of sculpture. In 1966-67, while on a six-month sabbatical, he visited the US in order to acquaint himself with the educational programs and the setting-up of sculpture studios at the School of Fine Arts of New York.

In the line of educational exchanges of the Erasmus Program, he has co-hosted frequent workshops at the School of Berlin, Brera and Bologna. For over twenty years he has been leading in the setting up of Sculpture Symposia in different cities of Greece and Cyprus, creating and leaving behind large scale sculptures in public places. Those sculptures were created on site. He has organized 30 individual exhibitions and has participated in multiple group exhibitions in Greece and abroad.

Monumental sculptures of his are located in private areas, museums and private collections, both in Greece and abroad.

He has sculpted busts and statues of prominent personalities as well as many medals, coins and large sculptural compositions placed in public and private spaces.

He has been awarded with many prizes in different competitions that he participated; his last one was the first prize in the international competition for a sculpture at the Chicago Airport.

Daily press, periodicals and mass media have repeatedly commented on his work, in Greece as well as abroad. Theodoros Papayannis is today Professor Emeritus of Sculpture in the School of Fine Arts. He was proclaimed also Emeritus Professor of the University of Ioannina, in the Department of Plastic Arts. In 2009 he created the Museum of Contemporary Art "Theodoros Papayannis".

He lives and works in Athens.

Ο κατάλογος
«Το Ψωμί»
τυπώθηκε τον Φεβρουάριο του 2013
σε 1500 αντίτυπα

Επιμέλεια:
Θεόδωρος Παπαγιάννης

Φωτογραφίες:
Άγγελος Πανάγου
Κωνσταντίνος Ιγνατιάδης
Πάνος Κοκκινιάς

Μετάφραση κειμένων σελ. 7, 9, 27, 29, 31:
Άντα Κατσίλα

English translation: Nicholas Kaloudis
Proofreading and editing Deborah M Cotterell
(pages 3, 39, 41)

Παραγωγή:
Αντωνιάδης ABEE Γραφικών Τεχνών
τηλ. 210 5227552, www.antoniadis-sa.gr

ΜΟΥΣΕΙΟ ΣΥΓΧΡΟΝΗΣ ΤΕΧΝΗΣ
“ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΙΔΗΣ”
ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ